

Päiväys
07.09.2023

Diaarinumero
1251/03.04.04.04.19/2022

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

07.09.2023

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **14.09.2023**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 07.09.2023 nro 1105/2023, valitus ympäristölupa-asiassa, kivääriampumaradan ympäristölupa, Kihniö.

Luvan hakija

Kihniön riistanhoitoyhdistys

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **07.09.2023 – 16.10.2023**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **16.10.2023**.

07.09.2023

Dnro 1251/03.04.04.04.19/2022

Asia	Ympäristölupa / ampumarata
Muutoksenhakija	Kihniön riistanhoitoyhdistys
Luvan hakija	Kihniön riistanhoitoyhdistys

Päätös, johon on haettu muutosta

Kihniön tekninen lautakunta, 28.9.2022, § 82

Kihniön kunnan tekninen lautakunta on hylännyt päätöksellään Kihniön riistanhoitoyhdistyksen kivääriradan ympäristölupahakemuksen kiinteistölle RN:o 250-893-1-3, osoitteessa Piikkiläntie Kihniö.

Lisäksi päätöksessä on määrätty, että toiminnanharjoittajan tulee esittää lupaviranomaiselle suunnitelma lopettamiseen tähtäävistä toimenpiteistä vuoden sisällä tämän päätöksen lainvoimaisuudesta. Suunnitelmassa tulee esittää toimenpiteet alueen kunnostamisesta, rakenteiden poistamisesta sekä selvitys alueen maaperän pilaantuneisuudesta ja puhdistustarpeesta aikatauluineen. Lupaviranomainen päättää tarvittavista toimista suunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Valituksenalaisen päätöksen perusteluja

Hakemuksessa ja Kihniön Kankarin vesiosuuskunnan muistutuksessa esitetyn mukaan ampumarata-alue sijoittuu Naarmijärven 1-luokan pohjavesialueelle (0225005 B), jolla toimii vesiosuuskunnan pohjavedenottamo. Vesiosuuskunnan kaivot sijaitsevat noin 150 metrin päässä ampumaradan ampumavalleista.

Päätöksen perusteena on todettu, että toiminnasta voi aiheutua ympäristönsuojelulain 16 ja 17 §:ien tarkoittamaa maaperän ja pohjaveden pilaantumisvaaraa.

Kun otetaan huomioon toiminnon sijoittumisen välittömästi vedenhankintakäytössä olevan vedenottamon viereen, ei edellytyksiä luvan

myöntämiselle ole. Toiminnasta aiheutuu pohjaveden pilaantumisvaara vedenhankintakäytössä olevalla ottamalla. Vaaraa aiheuttavat luotien sisältämien raskasmetallien päätyminen maaperään ja edelleen pohjaveteen sekä alueelle tapahtuva liikenne pysäköinteineen paljaalla maaperällä. Myös asiantuntijalausunnat ja alueen vedenottaja katsovat toiminnan aiheuttavan vedenhankinnan vaarantumista.

Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa tulee huomioida muun muassa vaikutusalueen herkkyys ja toiminnan muut mahdolliset sijoituspaikat alueella. Metsähallitukselta vuokrattu alue ampumaradalle on sijainniltaan herkin vedenottamon lähellä, kun toiminta voitaisiin sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle.

Lähiasukkaiden kokemusten ja meluarvioinnin perusteella ampumaradasta aiheutuu myös ympäristönsuojelulain 5 §:n tarkoittamaa viihtyisyyden vähentymistä loma-asutukselle ja vakituiselle asutukselle.

Luvanvaraisen toiminnan toiminnanharjoittaja vastaa toiminnan päättymisen jälkeen tarvittavista toimita pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Kihniön riistanhoitoyhdistyksen on valituksessaan katsottava vaatineen, että Vaasan hallinto-oikeus kumoaa Kihniön teknisen lautakunnan päätöksen ja palauttaa asian sille uudelleen käsiteltäväksi.

Riistanhoitoyhdistys on perustellut valitustaan muun muassa seuraavasti.

Kihniön riistanhoitoyhdistys (rhy) harjoittaa kivääriampumaratatoimintaa Metsähallitukselta vuokratulla määrälalla kiinteistöstä 250-893-1-3. Ampumarata on aloittanut toimintansa vuonna 1963. Radalla on 75 metrin hirvi-/luodikkorata. Kyseessä on toiminnaltaan varsin pieni ampumarata; laukausmäärä on yhteensä noin 4 500 laukausta vuodessa, josta 500–1000 laukausta ammutaan pienoiskiväärillä.

Ampumarata sijaitsee Naarmijärven 1-luokan pohjavesialueella, jolla sijaitsee myös Kankarin vesiosuuskunnan vedenottamo. Alueella on aiemmin ollut nykyistä enemmän pohjavesiputkia ja vuodelta 1985 olevien tietojen perusteella voidaan päätellä, että taustavallin kohdalla etäisyys pohjaveden pintaan on noin 7 metriä. Ampumaratatoiminnan luodit kertyvät taustavalliin.

Vedenottamolta ja läheisestä pohjavesilammikosta on otettu näytteet marraskuussa 2021 eikä niissä ollut havaittavissa ampumaratatoiminnan vaikutuksia. Ympäristölupahakemus ja siinä esitetyt suojausrakenteet on suunniteltu Ampumaratojen parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) oppaan (Kajander & Parri 2014) mukaisesti varovaisuusperiaatetta noudattaen. Haitta-aineiden hallintakeinoksi ja pohjavesiriskin hallinnaksi radalle on esitetty parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia rakenteita, jotka estävät veden pääsyn taustavalliin luotien iskemäalueelle. Toiminnanharjoittajan 15.8.2022 päivätyssä vastineessa on myös esitelty tarkemmin sade- ja sulamisvesien

pääsyn estämisen vaihtoehtoja, niiden rakenteita ja toimintaperiaatteita. Esitetyt toimenpiteet ja niiden vaikutus pohjavesiriskin hallintaan on kuitenkin päätöksessä täysin sivuutettu.

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan BAT-käsite on keskeisessä asemassa arvioitaessa ympäristönsuojelun vaatimustasoa ympäristönsuojelun mukaisessa lupamenettelyssä ja tarkoitettu parantamaan ympäristönsuojelun tasoa, kehittämään ampumaratojen ympäristönsuojelun kustannustehokkuutta, yhtenäistämään ympäristölupien vaatimustasoa ja luomaan paremmat edellytykset tapauskohtaisten olosuhteiden huomioimiselle sekä vähentämään turhia ja virheellisiä investointeja. Siten BAT-periaatteiden soveltamista on pidettävä lähtökohtana ja suomalaisen oikeusharkinnan perustana myös Kihniön riistanhoitoyhdistyksen ampumaradan ympäristölupa-asian käsittelyssä.

Parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden ja menetelmien valintaa ohjaavat myös soveltuvuus kohteeseen, kustannustehokkuus ja toteutusaikataulu. Ampumaratojen ympäristönsuojelutoimenpiteiden hyödyn arviointi perustuu oletukselle, että hyötyä voidaan pitää minimitasolla riittävänä, kun valitun ratkaisun avulla hyväksyttävää päästö- tai enimmäisriskitasoa ei ylitetä. Hyväksyttävänä tasona voidaan pitää esimerkiksi sellaisia melu- tai haitta-ainepäästötilanteita, joista ei aiheudu pitkälläkään tähtäimellä terveyshaittaa, ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta muun tärkeän pohjavedenkäyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräistä naapurisuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasiitusta naapureille.

Kihniön riistanhoitoyhdistyksen ampumaradan ympäristölupahakemus ja siinä esitetyt suojausrakenteet on suunniteltu varovaisuusperiaatetta noudattaen ja rata-alueen verraten vähäinen lyijykuormitus huomioon ottaen niiden katsotaan olevan riittäviä. Hakemuksessa on esitetty parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia riskinhallintatoimenpiteitä sekä pohjavesiputken asentamista tarkkailupisteeksi ampumaradan ja vedenottamon välille. Käsitys siitä, että pohjavesialueella ei voi olla ampumarataa, ei perustu BAT:n mukaiseen tarkasteluun eikä kohdekohtaiseen arviointiin ja suojaustoimenpiteisiin.

Vastaavanlaisia rakenteita on käytössä myös muilla pohjavesialueella sijaitsevilla ampumaradoilla, esimerkiksi Korpilahdella Vihtakankaan 1-luokan pohjavesialueella sijaitsevalla Vihtakankaan ampumaradalla, joka sijaitsee kunnan vedenottamon välittömässä läheisyydessä. Esitetyt toimenpiteet perustuvat nimenomaan haitta-aineiden kulkeutumISRISKIN hallintaan, sillä niiden ansiosta haitta-aineet pidättyisivät Ampumaratojen ympäristölupaoppaassa (Ympäristöministeriö 2012) ja BAT-oppaassa esitettyyn ratarakenteeksi luokiteltuun pintamaakerrokseen.

Kuten luvanhakija on vastineessaan todennut, lyijyn kulkeutuminen maaperässä on tyypillisesti hyvin hidasta, esimerkiksi Geologian tutkimuskeskuksen tekemässä selvityksessä Mansikkakuopan ampumaradalla

lyijyn päätyminen suotovesien mukana noin kymmenen metrin syvyydellä olevaan pohjaveteen kestäisi laskennallisesti useita tuhansia vuosia. Kihniön rhy:n tilannetta voidaan osin pitää laskelmiin verrannollisena, sillä ampumaradan taustavallin lähistöllä pohjaveden pinta on siellä aiemmin sijainneesta pohjavesiputkesta tehdyn mittauksen perusteella vuonna 1985 ollut noin seitsemän metriä maanpinnan alapuolella.

Pirkanmaan ELY-keskus on ympäristölupahakemusta koskevassa lausunnossaan tuonut esiin Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ja sen, ettei Kihniön rhy:n rataa ole luokiteltu maakunnallisesti tai seudullisesti merkittäväksi ampumaradaksi. Se, että ampumarataa ei ole merkitty maakuntakaavaan tai että paikalla on jokin muu merkintä ei automaattisesti tarkoita sitä, etteikö ampumarata voisi toimia kyseisellä paikalla. Pirkanmaan ampuma- ja moottoriradat 2016-selvityksen (Pirkanmaan liitto 2016) liitteessä on listattu Pirkanmaan alueella olevan yhteensä 47 ampumarataa, joista 12 on merkitty maakuntakaavaan ja osoitettu maakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviksi. Koska maakuntakaavassa on näin ollen huomioitu vain pieni vähemmistö olemassa olevista ampumaradoista, ei siihen kuulumista voi käyttää ratojen olemassaolon edellytyksenä.

Esitetyillä suojaustoimenpiteillä Kihniön rhy:n ampumaratatoiminta ei vaaranna alueen kaavan mukaista käyttöä vedenhankintaan soveltuvana pohjavesialueena. Siten ympäristölupa toiminnalle olisi pitänyt myöntää.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut luvan hakijan valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Kihniön kunnassa.

Kihniön kunnan tekniseltä lautakunnalta on pyydetty lausunto.

Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Kihniön kunnalle ja Kihniön kunnan terveydensuojeluviranomaisille (Sastamalan seudun sosiaali- ja terveystalvelujen ympäristöterveydenhuolto) on varattu tilaisuus vastineen antamiseen luvan hakijan valituksesta.

Kihniön kunnan tekninen lautakunta on antamassaan lausunnossa esittänyt, että valitus hylätään. Perusteluina lautakunta toistaa päätöksen perusteluissa olevat seikat ja lausuu lisäksi seuraavaa.

Se, että rata on toiminut haetulla paikalla vuosikymmenet ilman lupaa, ei tarkoita, että lupa tulisi myöntää kyseiselle paikalle. Rata toimii vuokramaalla ja halutessaan yhdistyksellä on mahdollisuus hakea toiminnalle lupaa vähemmän riskialttiilta alueelta ympäristönsuojelulain 11 §:n mukaisesti (sijoituspaikan valinta). Kun radan rakenteet ovat olemattomia, ei radan perustaminen muualle ole kustannuksiltaan kohtuuton. Hakemuksessa esitetty paikka on vedenoton kannalta huonoin mahdollinen, kun huomioidaan ampumaradasta aiheutuvien riskien ohella alueen liikenne pysäköinteinen.

Viereiseltä vedenottamolta toimitetaan vesi noin 500 henkilön tarpeisiin. Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntämisen edellytyksenä on muun muassa, että toiminnasta ei saa aiheutua vaaraa luonnonvarojen käytölle. Pohjavesiasiantuntijan Pirkanmaan ELY-keskuksen ja lautakunnan käsityksen mukaan ampumaradan toiminta voi aiheuttaa ympäristönsuojelulain 17 §:n vastaista pohjaveden vaarantumista ja pilaantumista eikä toiminnalle ole siten luvan myöntämisen edellytyksiä. Lautakunta painottaa vastineessaan, että pelkän pilaantumisen vaaran aiheuttaminen pohjavedelle on peruste luvan epäämiselle. Myös maakuntakaavassa alue on osoitettu tärkeäksi vedenhankintaan soveltuvaksi pohjavesialueeksi.

Riskejä pohjaveden pilaantumiselle ja pilaantumisen vaaraa ei voida kokonaan sulkea pois vanhan radan osalta hakijan esittämällä rakenteilla, jotka estävät jatkossa veden pääsyn taustavalliin ja metallien liukenemisen.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on vastineessaan katsonut, että kyseisen kaltainen toiminta ei sovellu sijoittumispaikalle. Toiminta-alueen sijoituessa vedenhankinnan kannalta tärkeälle 1-luokan pohjavesialueelle, luvan myöntäminen edellyttää tehostunutta pohjaveden pilaamiskiellon vastaisen seurauksen ennaltaehkäisyä ja haittojen minimointia varovaisuus- ja huolellisuusperiaatteita noudattaen. ELY-keskus katsoo, että pohjaveden pilaantumisen vaaraa ei voida lupamääräyksinkään ehkäistä riittävän tehokkaasti pitkällä aikavälillä. Asiassa saadun selvityksen perusteella pilaantumisen vaaraa ei voida toimijan esittämien toimenpiteiden avulla sulkea täysin pois, jolloin pohjaveden vaarantuminen on mahdollista. Ympäristönsuojelulain 17 § asettaa jo pohjaveden vaarantamisen kielletyksi, edellyttämättä konkreettista pilaantumista.

Lisäksi ELY-keskus on lausunut valituksessa esitetyistä seikoista seuraavaa.

Toiminnanharjoittaja on valituksessa esittänyt, että sekä ympäristölupahakemus että siinä esitetyt suojausrakenteet on suunniteltu ampumaratojen parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) oppaan mukaisesti varovaisuusperiaatetta noudattaen ja että BAT-periaatteiden soveltamista on pidettävä lähtökohtana ja suomalaisen oikeusharkinnan perustana myös Kihniön rhy:n ampumaradan ympäristölupa-asian käsittelyssä. ELY-keskus toteaa, että viitatus kaltaiset oppaat ovat niin sanottua soft law -ohjausta, joka ei ole oikeudellisesti sitovaa, mutta jolla voi olla oikeudellista merkitystä. Mainituille BAT-oppaille voidaan siten antaa ohjaavaa merkitystä, mutta niiden mukaisille riskinarvioinneille ei voida antaa asiassa sitovaa merkitystä eikä riskinarvion tulosta voida pitää hakijan esittämällä tavalla selvänä. Nyt viitattu BAT-ohje on annettu kansallisella tasolla ohjausta antamaan, eikä sitä voida siten verrata tai käsitellä kuten Euroopan komission direktiivilaitoksille antamia BAT-päätelmiä.

Valituksessa on esitetty, että ympäristönsuojelulaki (527/2014) korostaa, että ympäristölupahakemuksen käsittelyssä on huomioitava parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja käytäntöjen lisäksi niiden kohtuullisuus

saavutettavaan hyötyyn päästöjen vähentämisessä. ELY-keskus huomauttaa, että kyseisen lain 78 §, joka sisältää mainitun kaltaista sääntelyä saavutettavien ympäristöhyötyjen ja määrättävien päästöraja-arvojen suhteesta, sovelletaan ainoastaan direktiivilaitoksiin. Kyseistä säännöstä ei siten sovelleta käsillä olevaan asiaan, koska toiminta ei ole direktiivilaitos. Ympäristönsuojelulaki ei tunne sääntelyä, jossa muutoin helpotettaisiin toiminnalle asetettavia raja-arvoja ympäristön kustannuksella tilanteissa, joissa vallitsee esimerkiksi ympäristönsuojelulain 17 §:n mukainen ehdoton pohjaveden pilaamiskielto.

Valituksessa on esitetty, että ampumaradan taustavallin lähistöllä pohjaveden pinta on siellä aiemmin sijainneesta pohjavesiputkesta tehdyn mittauksen perusteella vuonna 1985 ollut noin seitsemän metriä maanpinnan alapuolella. Tältä osin ELY-keskus toteaa, että taustavallin läheisyydessä sijaitsevassa havaintoputkessa pohjaveden pinta on vuonna 1985 mitattu tasolle +135,04 m. Taustavallin päällä maaperä on noin tasolla noin +140...+141 m. Ampumaradan alueella maanpinnan taso vaihtelee noin tasolla +138...+139 m. Näin ollen pohjaveden korkeusasema vaihtelee ampumaradan alueella siten, että se on noin 3...6 syvyydessä.

Valituksessa on vedottu Geologian tutkimuskeskuksen tekemään selvitykseen Mansikkakuopan ampumaradalla. Mansikkakuopan tutkimustuloksia ei voida suoraan verrata kyseessä olevaan ampumaratakohteeseen, johtuen erilaisista maaperäolosuhteista. Mansikkakuopan tutkimusalueen maaperässä on luonnolliset maannoshorizontit. Koko Naarmijärven pohjavesialueella maanainesten ottaminen on muokannut maaperää. Paikoin ottamistoiminta on ulottunut lähelle pohjaveden pintaa ja Kankarin vedenottamon eteläpuolen lammikko on syntynyt ottamistoiminnan yhteydessä. Maanainesten ottamisen yhteydessä koko luonnollinen maannoskerros on poistettu alueelta. Haitta-aineiden kulkeutumisesta kyseessä olevalla alueella ei voida tehdä ilman tutkimuksia luotettavia johtopäätöksiä selvityksen perusteella.

Valituksessa on esitetty, että vaikka ampumarataa ei ole merkitty maakuntakaavaan tai että paikalla on jokin muu merkintä ei automaattisesti tarkoita sitä, etteikö ampumarata voisi toimia kyseisellä paikalla. Koska maakuntakaavassa on tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue kaavamerkintä, se tulee huomioida ensisijaisesti ja kaavallisesti määrävänä. Toimenpiteet on suunniteltava siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä. Ympäristöluvassa arvioidaan, aiheutuuko toiminnasta riski pohjaveden laadulle, määrälle tai vedenhankintakäytölle; toiminta ei saa myöskään vaarantaa kaavan merkintöjä tai kaavan tarkoitusta aiheuttamalla määräysten vastaista riskiä pohjavesialueelle.

Ampumarata sijoittuu Naarmijärven vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle. Etäisyys ampumaradalta Kankarin vedenottamolle on alle 100 metriä. Pohjavesialueen muodostumisalueen koko on 0,12 km². Arvio muodostuvan pohjaveden määrästä on 80 m³ /d, ja vettä on otettu Kankarin vedenottamolta 90 m³ /d vuonna 2015. Tällöin koko muodostumisalueen alueelta vedet kulkeutuvat vedenottamolle. Rata sijaitsee kokonaisuudessaan vedenottamon arvioidulla lähisuojavyöhykkeellä.

Kankarin vedenottamolta ja sen kaakkoispuolelta otetuissa lammen pohjavesinäytteissä on havaittu alle pohjavettä pilaavien aineiden laatumormin olevia pitoisuuksia lyijyä ja kuparia.

Pohjavesialueelta ei ole pohjavesitietojärjestelmässä enempää laatuhavaintoja. Vaikka kyseisten metallien lähde ei ole aukottomasti selvä, kyseessä ovat samat haitta-aineet, joita tulisi ampumaratatoiminnasta. Joka tapauksessa ampumaratatoiminta tulisi lisäämään pohjavesialueen ja vedenottamon kuormitusta näiden kyseisten haitta-aineiden osalta. Kyseessä oleva toiminta on toiminut kyseisellä paikalla vuodesta 1963, minkä vuoksi toiminnan vaikutusta kyseisiin haitta-aineisiin ei voida sulkea millään tavalla pois. Vedenottamalla havaitut pitoisuudet ovat suuremmat kuin pohjavesilammikossa, mikä tukee pohjaveden virtaussuuntaa, jossa pitoisuudet laimenevat kauemmaksi päästölähteestä mentäessä. Pienetkin lisäpäästöt pohjavettä pilaavien aineiden suhteen voivat ainakin pitkällä aikavälillä aiheuttaa pohjaveden tilan huononemista sekä vaikeuttaa pohjaveden hyvän tilan ylläpitämistä.

Sastamalan seudun sosiaali- ja terveystalvelujen ympäristöterveydenhuolto on antamassaan vastineessa uudistanut asiassa lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä lausumansa. Lausunnon mukaan alueen toiminnassa tulee huomioida pohjavesialueella toimiminen. Pohjaveden pilaantuminen tulee estää. Toiminnasta ei saa aiheutua asukkaiden terveelliselle elinympäristölle haittaa. Lisäksi pohjaveden laadun tarkkailu vedenottamolta tulee olla vähintään esitetyn mukainen.

Kihniön riistanhoitoyhdistys on antanut asiassa vastaselityksen. Yhdistys uudistaa valituksessa lausumansa ja toteaa lisäksi seuraavaa.

Vaikkei ympäristöministeriön laatimilla oppailla ole niin sanottua oikeusvaikutteisuutta, on tarpeen huomioida kyseisten oppaiden asiantuntemus päätöksenteossa. Siten ympäristölupahakemuksen käsittelyyn olisi toiminnanharjoittajan näkemyksen mukaan tullut sisällyttää ampumaradalle BAT-oppaan mukaisesti esitetyt suojaustoimenpiteet. Nyt Kihniön kunnan teknisen lautakunnan ympäristölupahakemuksen hylkäämisen yhteydessä esittämässä perusteluissa ei huomioitu suunniteltua ampumaradan taustavallin kattamista tai peittämistä lainkaan, vaikka toimenpiteet oleellisesti pienentäisivät ampumaratatoiminnan pohjaveteen kohdistamaa riskiä. Yleisesti ottaen myöskään se, että ampumarata ei Pirkanmaan ELY-keskuksen huomion mukaisesti ole ympäristölainsäädännön mukainen direktiivilaitos, ei tarkoita sitä, etteikö parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia esityksiä tulisi luvan käsittelyn yhteydessä ylipäätään huomioida.

Ympäristöministeriön (2014) mukaan estämällä sade- ja sulamisvesien pääsy taustavallin luotien iskemäalueelle, johon ampumaratatoiminnan metallit ovat pääasiassa kertyneet, estetään haitta-aineiden kulkeutuminen maaperässä eteenpäin. Kankarin vedenottamolta ja sen eteläpuolella sijaitsevasta pohjavesikuopasta otettujen vesinäytteiden perusteella lyijyn kulkeutuminen pohjaveteen on ampumaradan 60-vuotisen käyttöhistorian aikana ollut olematonta jo ilman taustavallin suojaustakin. Ympäristölupahakemuksen

liitteenä esitettyjen ja Pirkanmaan ELY-keskuksen vastineessa liitteinä olleiden pohjavesinäyteanalyysien mukaan vedenottamolta oli mitattu liukoisien lyijyn pitoisuudeksi vedenottamolta 0,74 µg/l ja pohjavesikuopasta 0,14 µg/l. Lukujen voidaan todeta olevan pohjavedelle normaalilla tasolla, sillä esimerkiksi Geologian tutkimuskeskuksen tekemässä koko Suomen kattaneessa kaivovesitutkimuksessa suomalaisten porakaivojen keskimääräinen liukoinen lyijypitoisuus on ollut 0,42 µg/l, ja samassa tutkimuksessa 11,4 %:ssa porakaivoista havaittiin lyijypitoisuuden olevan yli 1 µg/l

Ampumaradan vaikutukset pohjaveteen ovat olleet näytteenoton perusteella vähäisiä jo ennen taustavallin suojausrakenteiden olemassaoloa, ja rakenteiden toteuttamisen jälkeen pohjavesiriskin voidaan arvioida poistuvan käytännössä täysin. Esittämiensä taustavallin suojaustoimenpiteiden lisäksi toiminnanharjoittaja on ampumaradan vaikutusten tarkkailun helpottamiseksi esittänyt suunnitelman uuden pohjavesiputken asentamisesta ampumaradan ja vedenottamon väliin. Lainsäädännön mukaisesti ympäristölupa tulee myöntää, jos toteutettavilla riskinhallintatoimilla voidaan estää pilaamiskiellossa tarkoitettu seuraus.

Pohjavesialueen pinnankorkeuksien osalta on toisistaan poikkeavia tietoja. Joka tapauksessa ampumaratatoiminnassa valtaosa haitta-aineista kertyy taustavalliin, Kihniön riistanhoitoyhdistyksen ampumaradan tapauksessa arviolta noin tasoon +141 m. Siten etäisyys pohjaveden pintaan taustavallin iskemäkohdassa on 6–7 metriä. Ampumaradan ja vedenottamon välisen etäisyyden osalta on Pirkanmaan ELY-keskuksen vastineessa mainittu välimatkan olevan alle 100 metriä. Ampumaradalta peräisin olevat haitta-aineet keskittyvät kuitenkin lähes täysin radan taustavalliin, josta etäisyys vedenottamon kaivoihin on lyhimmillään reilu 150 metriä. Ampumaradan eteläpuolella olevan pohjavesikuopan reunaan on vastaavasti matkaa taustavallista lyhimmillään noin 170 metriä. Pirkanmaan ELY-keskus viittasi lausunnossaan vedenottamolta ja pohjavesikuopasta otettujen vesinäytteiden lyijypitoisuuksissa havaittujen erojen johtuvan osin pohjaveden laimenemisestä, mutta näytteenottokohteiden välisen lyhyen etäisyyden perusteella laimenemisen ei voida katsoa vaikuttaneen eroihin merkittävästi.

Mansikkakuopan tutkimuksiin liittyen toiminnanharjoittaja toteaa, että kyseisellä ampumaradalla ratarakenteisiin oli kertynyt huomattavasti enemmän haitta-aineita kuin Kihniön riistanhoitoyhdistyksen radalla. Mansikkakuopan radalle tehdyt tutkimukset yhdessä muilla ampumaradoilla tehtyjen liukoisuustutkimusten kanssa osoittavat kuitenkin sen, että tyypillisesti kuivissa ja pH:lta neutraaleissa olosuhteissa lyijyn kulkeutuminen ampumaradoilla on äärimmäisen hidasta.

Kihniön kunnan teknisen lautakunnan toteamukseen radan toimimisesta vuosikymmenet ilman lupaa, toiminnanharjoittaja täsmentää seuraavaa: Radan toiminta on alkanut ennen ympäristölainsäädäntöä, jolloin ampumaradoille on myönnetty lääninhallituksen lupia. Kihniön riistanhoitoyhdistyksen ampumaradalla on Turun ja Porin lääninhallituksen vuonna 1963 myöntämä lupa, joka on toimitettu myös ympäristölupahakemuksen liitteenä. Tämä lupa

on ollut voimassa ympäristönsuojelulain tullessa voimaan, eikä ympäristönsuojelulain voimaantulo ole muuttanut aikaisempien lupien voimassaoloa.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2d) -kohdan mukaan ympäristön pilaantumisen tarkoitetaan muun muassa sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä.

Ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.

Saman pykälän 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan:

- 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski;
- 2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle;
- 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta;
- 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus;
- 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaan luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Ympäristönsuojelulain 16 §:n mukaan maahan ei saa jättää tai päästää jätettä tai muuta ainetta taikka eliöitä tai pieneliöitä siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu

niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus (*maaperän pilaamiskielto*).

Ympäristönsuojelulain 17 §:n mukaan ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että:

- 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua;
- 2) toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai
- 3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (*pohjaveden pilaamiskielto*).

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa;
- 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa;
- 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta;
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
- 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta;

Ympäristönsuojelulain 51 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa ja 115 d §:ssä tarkoitettussa ilmoituspäätöksessä on 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 115 d §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurauksen merkittävyyttä arvioitaessa otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen (53/1997) 2 §:n 1 momentin mukaan ampumaradan aiheuttamien meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää A-painotettuna enimmäistasona impulssiakavakiolla (LA_Imax) määritettynä seuraavia arvoja: asumiseen käytettävät alueet 65 dB, --- loma-asumiseen käytettävät alueet 60 dB ---.

Mainitun päätöksen 3 §:n mukaan ohjearvoja sovellettaessa on otettava huomioon ampumaratatoiminnan luonne, kuten ampuma-ajat, laukausmäärät ja ampumalajit, sekä 2 §:ssä tarkoitetun alueen todellinen tai suunniteltu käyttö ja merkitys.

Asiassa saatu selvitys

Ampumarata-alue

Kihniön riistanhoitoyhdistys harjoittaa kivääriampumaratatoimintaa Metsähallitukselta vuokratulla määräalalla kiinteistöstä 250-893-1-3. Kiinteistö sijaitsee Kihniön kunnassa Kihniön keskustasta noin 5 km luoteeseen Naarmijärven pohjoispuolella.

Ampumarataa ei ole merkitty Pirkanmaan maakuntakaavaan. Maakuntakaavassa (Pirkanmaan maakuntakaava 2040) alueella on kaavamerkintä: Tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue. Merkinnällä osoitetaan vedenhankintaa varten tärkeät ja vedenhankintaan soveltuviksi luokitellut pohjavesialueet. Suunnittelumääräyksen mukaan aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä. Vesienhoidon riskialueiksi todettujen pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon vesienhoitosuunnitelma sekä pyrkiä pohjaveden laatua ja antoisuutta uhkaavien riskien vähentämiseen.

Alueella ei ole kunnan maankäyttösuunnitelmia. Lähin asemakaava-alue on Karin ranta-asemakaava Kankarinjärven pohjoisosassa noin 3 kilometrin etäisyydellä etelään.

Toiminta-alue sijoittuu Naarmijärven valuma-alueelle ja Naarmijärven vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle (luokka 1, nro 0225005 B). Valuma-alue kuuluu Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueeseen. Vesienhoitoalueen vesienhoito-suunnitelmassa kaudelle 2022–2027 (s.143) on pohjavesiä koskevissa toimenpide-esityksissä todettu seuraavaa: Uusia pohjavedelle mahdollisesti riskiä aiheuttavia toimintoja ei

tulisi sijoittaa pohjavesialueelle. Mikäli toimintaa ei voida sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle tulee pohjavedelle aiheutuva riski poistaa toiminnallisista tai teknisistä suojauskeinoin ja toimenpitein. Tällöin toiminnan valvonnan sekä pohjaveden laadun ja määrän tarkkailun tulee olla tehokasta ja tiivistä.

Pohjavesialue on luokiteltu hyvään tilaan. Alueella toimii vesiosuuskunnan pohjavedenottamo. Vesiosuuskunta toimittaa talousvettä noin 500 henkilön tarpeisiin. Pohjavesialueen muodostumisalueen koko on 0,12 km². Arvio muodostuvan pohjaveden määrästä on 80 m³/d. Vettä on otettu vedenottamolta 90 m³/d vuonna 2015. Koko muodostumisalueen alueelta vedet kulkeutuvat vedenottamolle.

Vedenottamo sijaitsee noin 100 metrin etäisyydellä ampumaradasta. Radan taustavallin, johon luodit kertyvät, etäisyys vedenottamon kaivoihin on noin 150 metriä. Pohjaveden virtaus on ampumaradan alueelta kohti vedenottamoita. Rata-alueella ei ole ojia tai synny merkittäviä määriä pintavesiä. Sade- ja sulamisvedet todennäköisesti pääsääntöisesti imeytyvät kiinteistölle.

Naarnijärven pohjavesialueelta on tehty suojelusuunnitelma (Kihniön pohjavesialueiden suojelusuunnitelma, 1997). Siinä pohjavedelle riskiä aiheuttavaksi toiminnoksi on esitetty ampumarata.

Pohjavesialue on harjumuodostuma, jonka aines on soraista hiekkaa. Aines ei ole hyvin lajittunutta, vaan sisältää jonkin verran hienoa silttistä ainesta. Syvemmillä kerrokset ovat karkeampaa ainesta. Muodostuman pinnalla on ohut lajittumaton, moreenimainen kerros. Alue rajoittuu länsipuolelta Heinijokeen ja muodostuman itäpuoli rajoittuu suoalueisiin. Alueelta on otettu hiekkaa ja soraa. Paikoin otto on ulottunut pohjavedenpinnan alapuolelle. Ottamisen yhteydessä alueelle on muodostunut pohjavesilammikko. Vesi on alueella laadultaan hyvää ja täyttää sosiaali- ja terveysministeriön laatuvaatimukset happamuutta lukuun ottamatta.

Maasto alueella nousee kuljettaessa pohjavedenottamolta ampumaradalle. Pohjavedenottamolla maasto on noin tasossa +135 mpy ja ampumapaikalla noin +138...+139 mpy. Taustavalli, johon luodit kertyvät, on noin tasossa +140...+141 mpy. Taustavalli on karkea ja pinnaltaan kovaa materiaalia. Alueella on sijainnut pohjavesiputkia. Yksi putkista on sijainnut lähellä ampumaradan taustavallia. Tästä pohjavesiputkesta on pohjaveden pinnankorkeudeksi 22.10.1985 mitattu +135,04. Pohjaveden korkeusasema vaihtelee ampumaradan alueella siten, että se on noin 3...7 syvyydessä.

Ampumaradan vaikutusten selvittämiseksi hakija on ottanut vesinäytteitä Kankarin vesiosuuskunnan pohjavedenottamolta ja läheisestä pohjavesilammesta marraskuussa 2021. Näytteistä tutkittiin lyijy-, arseeni-, antimoni-, sinkki- ja kuparipitoisuudet. Näytteitä verrattiin myös vesiosuuskunnan vedenjakelualueen verkostosta v. 2020 otettuun näytteeseen. Tulosten mukaan talousvesiasetuksen mukaiset raja-arvot eivät ylittyneet missään näytteessä.

Pohjaveden ottamon lyijypitoisuus 0,74 µg/l ja kuparipitoisuus 2,1 µg/l sekä pohjavesilammikon lyijypitoisuus 0,14 µg/l ja kuparipitoisuus 0,49 µg/l alittavat vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen 1040/2006 liitteessä 7 määritellyn pohjavettä pilaavien aineiden laatu normin (lyijy 5 µg/l, kupari 20 µg/l.)

Pohjavesialueelta ei ole pohjavesitietojärjestelmässä enempää laatu havaintoja. Ampumaradan ratarakenteisiin kertyneiden haitta-aineiden määrää on hakemuksen mukaan arvioitu laskennallisesti toiminta historian aikaisten laukaismääräarvioiden perusteella käyttäen keskivertopanosten tietoja. Tarkastelun perusteella käyttöhistoriansa aikana Kihniön rhy:n ampumaradan rakenteisiin on kertynyt arviolta yhteensä noin 1,4 tonnia lyijyä. Kyseessä on nykyisillä laukaismäärillä keskivertopanosten tiedoilla laskettu suuntaa antava arvio. Radan laukaismäärä on pieni, joten uusi vuotuinen kertymä on vähäinen.

Hakemuksen mukainen toiminta

Kivääriradalla on Turun ja Porin lääninhallituksen 11.10.1963 myöntämä lupa ampumaradan rakentamiseen. Kihniön riistanhoitoyhdistys on hakenut toistaiseksi voimassa olevaa ympäristölupaa toiminnalle.

Radalla on 75 metrin hirvi-/luodikkorata. Kyseessä on toiminnaltaan varsin pieni ampumarata; laukaismäärä on yhteensä noin 4 500 laukausta vuodessa, josta 500–1000 laukausta ammutaan pienoiskiväärillä. Radalla on kohtalaisesti eristetty ampumasuoja 75 metrin ampumaetäisyydellä. Lisäksi radalla on liikkuvan hirven kiskot ja maalilaitteiden varasto.

Ampumaradan nykyiset ja hakemuksen mukaiset käyttöajat ovat maanantaista perjantaihin klo 8.00–21.00, lauantaisin klo 9.00–18.00 ja sunnuntaisin klo 12.00–18.00. Rata on suljettu pitkäperjantaina, äitienpäivänä, juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä. Käyttöajat ovat esillä radalla. Todellisuudessa radan käyttö on huomattavasti käyttöaikoja vähäisempää.

Radan pääasialliset käyttäjät ovat alueen metsästysseurojen jäsenet. Seurat järjestävät radalla alle 10 harjoitusiltaa vuodessa. Lisäksi radalla järjestetään vuosittain keskimäärin 5 lakisääteistä merkkiammuntakoetilaisuutta. Tämän lisäksi rata on seurojen jäsenten käytössä kohdistuslaukauksia varten toiminta-aikojen puitteissa.

Toimintaa ei ole tarkoitus laajentaa tai kasvattaa merkittävästi. Maksimilaukaismäärän ei arvioida nousevan merkittävästi, vaan tulevaisuudessa vuosittaisen laukaismäärän arvioidaan pysyvän nykyisessä keskiarvossa; yhteensä noin 4 500 laukausta vuodessa, josta pienoiskiväärillä noin 500–1000 laukausta.

Lähimmät häiriintyvät kohteet ovat lähialueiden asuin- ja vapaa-ajanasunnot. Lähin asuinrakennus sijaitsee noin 840 metrin päässä lounaaseen ja noin 870 metrin päässä etelään, sivuun ampumasuunnasta. Lähin loma-asunto sijaitsee noin 200 metrin päässä etelälounaassa, sivuun ampumasuunnasta.

Ampumasuunnassa lähin asuinrakennus sijaitsee noin 1,3 km etäisyydellä ja lähin vapaa-ajanasunto noin 600 metrin päässä.

Kihniön ampumaradan meluvaikutusta on hakemuksessa arvioitu kivääriluokan sekä pienoiskiväärin avoimen maaston melusapluunoiden avulla. Melumallinnusta ei ole teetetty radan vähäisen laukausmäärän vuoksi. Avoimen maaston melusapluuna kuvaa suupamauksen melun leviämistä avoimessa maastossa eikä huomioida maaston ja rakenteiden (esimerkiksi ampumasuoja) melua vaimentavaa vaikutusta. Ympäristön maaston muodot saattavat hakemuksen mukaan jonkin verran pienentää melun leviämistä.

Melusapluunatarkastelun tuloksia on verrattu valtioneuvoston päätöksen 53/1997 mukaisiin ohjearvoihin: asumiseen käytettävät alueet 65 dB ja loma-asumiseen käytettävät alueet 60 dB.

Kivääriluokan melusapluunan tulosten perusteella 65–70 dB:n melualueella sijaitsee 9 vakituista asuinrakennusta, joista 4 ampumasuunnassa. Melualueella 60–65 dB sijaitsee 7 vapaa-ajan asuntoa, joista 2–4 ampumasuunnassa. Melualueella 65–70 db sijaitsee 5 vapaa-ajan asuntoa. Melualueella 70–75 db sijaitsee yksi vapaa-ajan asunto ja yli 75 dB melualueella kaksi vapaa-ajan asuntoa, joista toinen ampumasuunnassa.

Ampumaradan ampumasuoja on jo jonkin verran eristetty, mikä hakemuksen mukaan pienentää melun leviämistä erityisesti sivuille ja taakse. Lisäksi äänenvaimentimen käyttö vähentää melua samoihin suuntiin. Nämä tekijät hakemuksen mukaan todennäköisesti pienentävät jonkin verran melun leviämistä sekä vähentävät melulle altistuvia kohteita. Hakemuksen mukaan ampumasuuntaan ampumasuojalla ja äänenvaimentimella on kuitenkin vain vähän vaikutusta. Ampumasuuntaan tehtävä meluntorjunta vaatisi todennäköisesti taustavallin huomattavaa korottamista. Radan pieni laukausmäärä huomioiden, tämän kustannukset nousevat helposti kohtuuttomiksi. Pienen laukausmäärän arvioidaan hallitsevan melukuormitusta riittävästi.

Oikeudellinen arvio

Asiassa on valituksessa esitettyjen vaatimusten perusteella ratkaistavana kysymys siitä, onko Kihniön tekninen lautakunta voinut hylätä muutoksenhakijan ampumaratatoimintaa koskevan lupahakemuksen, koska päätöksen perustelujen mukaan toiminnasta aiheutuu ympäristönsuojelulain 5 §:n tarkoittamaa viihtyisyyden vähentymistä loma-asutukselle ja vakitukselle asutukselle ja toiminnasta voi aiheutua ympäristönsuojelulain 16 ja 17 §:ien tarkoittamaa maaperän ja pohjaveden pilaantumisvaaraa. Toiminta voitaisiin päätöksen mukaan vedenottamon läheisyyden vuoksi sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle.

Nyt kyseessä olevalle ampumaradalle ei ole aikaisemmin haettu ympäristölupaa eikä toiminnan vaikutuksien haitallisuutta ympäristölle ole ympäristölupaharkinnassa aikaisemmin arvioitu, joten ympäristönsuojelulain

soveltamisen kannalta asiassa on kyse uudesta ympäristöluvasta. Toiminnalle aikaisemmin myönnetty lääninhallituksen lupa on tehty ampumaratojen perustamisesta ja pitämisestä annetun asetuksen perusteella. Kyseistä asetusta ei ole mainittu ympäristönsuojelulainsäädännön voimaansaattamisesta annetun lain neljännessä pykälässä, jossa on mainittu tiettyjen lakien mukaiset päätökset, joita tulee noudattaa siirtymäajan ennen ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan hakemista. Asiassa on siten ensi kerran arvioitava luvan myöntämisen edellytyksiä, kuten hankkeen sijoituspaikan soveltuvuutta toimintaan ja sen ympäristövaikutuksia, erityisesti melua ja maaperän sekä pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

Ympäristölupa on ympäristönsuojelulain 48 §:n mukaan myönnettävä, jos luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät eli toiminnasta ei aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa ympäristönsuojelulain 49 §:ssä tarkemmin yksilöityä kiellettyä seurausta ympäristölle.

Melu

Asiassa saadun selvityksen mukaan kivääriammunnasta aiheutuva melu ylittää ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen (53/1997) mukaiset ohjearvot osalla vakituista ja vapaa-ajan asunnoista. Asuinrakennusten kohdalla ylitys on enimmillään noin 5 dB ja vapaa-ajan asuntojen kohdalla ylitys on noin 5–15 dB riippuen asuntojen sijainnista.

Hakemuksessa on toiminnan melunhallinnan osalta viitattu ampumaratojen parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BAT) koskevassa oppaassa (Suomen Ympäristö 4/2014) esitettyyn. Hallinto-oikeus toteaa, ettei hakemuksessa viitatuilla oppailla (Ampumaratojen ympäristölupaopas, BAT-opas) ole samanlaista sitovuutta kuin direktiivilaitoksia koskevilla BAT-päätelmissä. Niitä voidaan kuitenkin tapauskohtaisesti käyttää ampumaratojen suunnittelun ohjeena sekä arvioitaessa muun muassa meluntorjunnassa tarvittavia toimenpiteitä.

BAT-oppaan taulukon 10.1. mukaan mikäli melutaso vapaa-ajan asunnoilla on välillä 65–70 dB, edellytetään meluntorjuntatoimia, ympäristöluvassa annettuja raja- tai tavoitearvoja ja/tai käyttöaikarajoituksia alle 10 000 laukaus/vuosi radoille. Mikäli melu ylittää 75 dB, tilannetta ei voida pitää hyväksyttävänä ja edellytetään mittavia meluntorjuntatoimia.

Hakemuksen mukaan melua hallitaan radalla käytännössä ampumasuojan eristyksellä ja äänenvaimentimen käytöllä. Hakemuksen mukaan ampumaradan eristyksellä ja äänenvaimentimen käytöllä voi olla melua jonkin verran pienentävää vaikutusta. Ampumasuuntaan niillä on kuitenkin vain vähän vaikutusta. Meluntorjuntatoimista tai melutasoista lähimmissä häiriintyvissä kohteissa ei ole esitetty tarkempaa selvitystä. Ampumasuuntaan tehtävä meluntorjunta vaatisi hakemuksen mukaan todennäköisesti taustavallin huomattavaa korottamista, minkä kustannukset nousevat helposti kohtuuttomiksi.

Valtioneuvoston päätöksen (53/1997) 2 §:n 1 momentin mukaan melun ohjearvot on annettu ampumaradan aiheuttamien meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi. Hallinto-oikeus katsoo, ottaen huomioon yllä esitetty toimivien meluntorjuntaratkaisujen puute ja ohjearvojen varsin suuret ylitykset erityisesti vapaa-ajan asuntojen kohdalla ja kahden lähimmän vapaa-ajan asunnon lyhyt etäisyys ampumarataan, että ohjearvojen mukaisten melutasojen ylittymisestä, vaikkakin kyse on laukaussäärältään pienimuotoisesta toiminnasta, voi aiheutua valituksenalaisen päätöksen perusteena olevaa ympäristönsuojelulain 49 §:ssä tarkoitettua merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta kuten viihtyvyyshaittaa tai sen vaaraa tai eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Raja-arvojen ylitystä ei voida lupamääräyksin estää.

Maaperä ja pohjavesi

Muutoksenhakija katsoo, että ympäristölupahakemus ja siinä esitetyt suojausrakenteet on suunniteltu varovaisuusperiaatetta noudattaen ja rata-alueen verraten vähäinen lyijykuormitus huomioon ottaen niiden katsotaan olevan riittäviä ja estävän pohjaveden pilaantumisen.

Hakemuksessa on ampumaradan haitta-aineiden ja toiminnan pohjavesiriskin hallitsemiseksi esitetty BAT-oppaassa kuvattuja suojausratkaisuja. Tarkoitus on estää sade- ja sulamisvesien imeytyminen taustavallin luotien iskemäalueen läpi ja siten estää veden kontakti haitta-ainespitoiseen ratarakenteeseen ja haitta-aineiden kulkeutuminen suotoveden mukana. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi kattamalla taustavallit tai peittämällä iskemäalue vettä eristävällä materiaalilla.

Muutoksenhakija on viitannut Korpilahdella 1-luokan pohjavesialueella ja kunnan vedenottamon välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan Vihtakankaan ampumarataan, jossa on käytössä vastaavanlaisia rakenteita.

Muutoksenhakija on viitannut myös Geologian tutkimuskeskuksen tekemään selvitykseen Mansikkakuopan ampumaradalta. Selvityksen mukaan lyijyn päätyminen suotovesien mukana noin kymmenen metrin syvyydellä olevaan pohjaveteen kestäisi laskennallisesti useita tuhansia vuosia. Muutoksenhakija katsoo, että Kihniön ampumaradan tilannetta voidaan osin pitää laskelmiin verrannollisena ja pohjaveden pilaantumisriskiä ei siksi olisi.

Hallinto-oikeus toteaa, kuten edellä, että BAT-oppaassa esitettyjä toimenpiteitä voidaan tapauskohtaisesti käyttää ampumaratojen suunnittelun ohjeena. Ohjeiden mukaisista pohjavesiriskien hallintaa koskevista suojausratkaisuista tai selvityksistä koskien haitta-aineiden kulkeutumisista muilla ampumaradoilla ei voida tehdä johtopäätöksiä siitä, että pohjaveden pilaantumisen riskiä nyt kyseessä olevasta toiminnasta ei aiheutuisi. Kyse on tapauskohtaisesta harkinnasta.

Alueen maaperän ja pohjaveden laadusta ei ole asiassa saadun selvityksen perusteella tarkempia selvityksiä. Alueen maaperä on hyvin vettä läpäisevää

soraa. Sade- ja sulamisvedet imeytyvät todennäköisesti rata-alueelle. Pohjavesialueella on harjoitettu maa-ainesten ottoa, mikä on muokannut maaperää ja luonnollista maannoskerrosta. Paikoin ottamistoiminta on ulottunut lähelle pohjaveden pintaa.

Hakemukseen liitetyistä pohjavesinäytteistä on löytynyt samoja haitta-aineita, lyijyä ja kuparia, joita aiheutuu ampumaratatoiminnasta. Ampumaradan aikaisemman toiminnan yhteyttä kyseisiin haitta-aineisiin ei voida sulkea pois. Vedenottamalla havaitut pitoisuudet ovat suuremmat kuin pohjavesilammikossa, mikä tukee pohjaveden virtaussuuntaa, joka on ampumaradalta kohti noin 150 metrin päässä sijaitsevaa vedenottamoita ja sen vedenottoaivoja.

Kun otetaan huomioon, että hakemus koskee toistaiseksi myönnettävää ympäristölupaa, sekä asiassa saatu selvitys alueen maaperästä ja pohjavedestä, pohjaveden virtaussuunnasta ja vedenottamon läheisestä sijainnista suhteessa ampumarataan, hallinto-oikeus katsoo, että hakemuksen mukaisesta toiminnasta voi aiheutua ympäristönsuojelulain 17 §:ssä kiellettyä pohjaveden pilaantumisen vaaraa eikä vaaraa voida esitetyillä suojaustoiminnoillakaan kokonaan sulkea pois. Toiminnasta voi aiheutua siten ympäristönsuojelulain 49 §:ssä kielletty seuraus. Asiaa arvioitaessa on lisäksi otettava huomioon ympäristönsuojelulain 51 §:n mukaisesti edellä mainitut vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman pohjavesiä koskevat toimenpide-esitykset, joiden mukaan uusia pohjavedelle mahdollisesti riskiä aiheuttavia toimintoja ei tulisi sijoittaa pohjavesialueelle.

Yhteenveto

Edellä lausutun perusteella hallinto-oikeus katsoo, ettei ampumaradan sijoituspaikka täytä ympäristönsuojelulain 11 §:ssä säädettyjä sijoituspaikan valintaa koskevia vaatimuksia eikä toiminta täytä ympäristönsuojelulain 49 §:ssä säädettyjä luvan myöntämisen edellytyksiä. Toiminnan sijoittaminen haetulle alueelle voi lisäksi ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaisesti vaikeuttaa alueen käyttämistä maakuntakaavassa varattuun tarkoitukseen. Kihniön tekninen lautakunta on voinut valituksenalaisella päätöksellä hylätä muutoksenhakijan hakemuksen, eikä päätöstä ole siksi syytä muuttaa tai kumota.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Kihniön kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **16.10.2023**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Janne Marttila ja Mikko Poskiparta sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Juha Väisänen. Asian on esitellyt Mikko Poskiparta.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös Kihniön Riistanhoitoyhdistys/ [REDACTED] oikeudenkäyntimaksu 270 euroa
(*Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.*)

Kihniön kunnan tekninen lautakunta

Sastamalan seudun sosiaali- ja terveystalvelujen ympäristöterveydenhuolto

Kihniön kunnanhallitus

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto,
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#